

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1914 kl. 12 midd.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken samt lag om ändrad lydelse av 11 § i lagen om handräckning för fordrans utfående den 26 april 1907.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, af Ekenstam, Söderbergh*, Trana, Stärner*, Gezelius*, greve Lagerbjelke, Alexanderson, Knut Larsson, Pettersson i Bjälbo*, Schotte, Persson i Norrköping, Olsson i See, Svensson i Saläng och Igel.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 14 maj 1914 dagtecknad proposition, nr 65, vilken blivit till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogade utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1:o) **Lag**

om ändrad lydelse av 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken skola erhålla följande ändrade lydelse:

12 KAP.

3 §.

Nu kommer käranden till första ting, eller i staden å föresatt dag till den rätt, dit saken instämd är, men svaranden ej, och låter ej laga

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 9 saml. 2 häft. (Nr 2.) 1

förfall framte: visar käranden, att svaranden stämning i laga tid fått; döme då rätten i saken, efter ty, som sanning däri utletas kan. Kräver käranden fordran i penningar och är det ej skadestånd; är grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst tydligt och fullständigt angiven i stämningen eller i räkning, som jämte stämningen delgivits svaranden, varde, ändå att bevisning ej blivit förebragt, till betalning dömt, såvitt ej uppenbart finnes, att kärandens anspråk icke är lagligen grundat.

Kommer svaranden sedan, innan tid till laga vad ute är, och begärer vädja, have där lov till, och rätten, dit vädjat är, döme i huvudsaken. Kommer han ej inom den tid, som sagt är, gälle vad i 4 § sägs; och skola där givna föreskrifter till parternas efterrättelse i domen införas.

4 §.

Var, som således dom vunnit, kungöre den, sedan tid till vad förbi är, sin vederpart, och äge denne att hos den rätt, dit saken förr var instämnd, söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader från det han av domen erhöill del, eller have sin talan förlorat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915.

2:o) Lag

om ändrad lydelse av 11 § i lagen om handräckning för fordrans utfående den 26 april 1907.

Härigenom förordnas, att 11 § i lagen om handräckning för fordrans utfående den 26 april 1907 skall erhålla följande ändrade lydelse:

11 §.

Har, efter det gäldenären gjort jäv mot ansökningen, borgenären instämt sin talan till domstol, pröve domstolen efter omständigheterna om och till vad belopp käranden må tilläggas ersättning för hans kostnad i handräckningsärendet.

Har gäldenären gjort jäv i fråga om handräckningskostnaden allena, eller vill ej borgenären åtnöjas med den ersättning, som i sådant avseende blivit av överexekutor bestämd, äge borgenären medelst stämning draga frågan under domstols prövning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1915, men äger ej tillämpning i fråga om kostnad i handräkningsärende, vari borgenärens ansökan före den dag till överexekutor inkommit.

På sätt föredragande departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 6 mars 1914 framhållit, kommer med en strängt lag-trogen rättstillämpning det s. k. tredskoförfarandet enligt nu gällande rätt praktiskt icke till användning annat än i det fall, att käranden till stöd för sin talan kan åberopa ett av svaranden utgivet skriftligt fordringsbevis. Såsom departementschefen jämväl erinrat, har emellertid även en friare praxis utbildats, i det att vid åtskilliga underrätter tredskodom utan bevisning meddelas i sådana enklare kravmål, där kravet specificerats i stämningen eller densamma bifogad räkning. Då det uppenbarligen måste anses i hög grad önskvärt att med avseende å dessa vid domstolarna talrikt förekommande mål erhålla en enhetlig rättstillämpning och det sedan lång tid varit utan meningsskiljaktighet erkänt, att betydande praktiska fördelar skulle vinnas genom allmänt införande av ett verksamt tredskoförfarande, har frågan om lämpliga åtgärder för detta önskemåls förverkligande tid efter annan varit föremål för såväl Kungl. Maj:ts som riksdagens beaktande. Sedan riksdagen i skrivelse den 27 februari 1900 begärt utarbetande och framläggande av förslag till ändring av 12 kap. 3 § rättegångsbalken i syfte att det s. k. kontumacialförfarandet måtte mera allmänt än då ägde rum vinna tillämpning i sådana skuldfordringsmål, i hvilka skriftligt fordringsbevis ej åberopades, lät Kungl. Maj:t år 1904 utarbeta ett förslag till lag om ändrad lydelse av 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken. Detta förslag blev emellertid av högsta domstolens samtliga i granskning av detsamma deltagande ledamöter avstyrkt. I enlighet med en av majoriteten i högsta domstolen samtidigt uttalad mening, att man för tillfredsställande av det ifrågavarande behovet borde söka tillskapa ett särskilt förfarande utom den allmänna civilprocessens ram, lämpligen förlagt icke till domstol utan till överexekutor, genom vilket borgenärer utan omgång och besvär kunde komma till sin rätt i fråga om ostridiga fordringsanspråk, övergavs den tilltänkta reformen inom tredskoförfarandet och utarbetades och antogs i stället den nu gällande lagen om handräkning för fordrans utfående den 26 april 1907. Under de år, denna lag ägt giltighet, har

*Utskottets
yttrande.*

emellertid erfarenheten givit vid handen, att lagen icke i alla avseenden medfört åsyftad verkan och att det genom densamma införda handräckningsförfarandet icke kunnat ersätta ett tredskoförfarande vid domstol i den omfattning, som tidigare varit ifrågasatt. På grund härav anhöll riksdagen i skrivelse den 28 maj 1912, att Kungl. Maj:t måtte ägna frågan förnyad prövning i syfte att, jämte det handräckningsförfarandet enligt 1907 års lag bibehölles, utväg måtte öppnas för ett på nyssnämnda sätt anordnat tredskoförfarande.

Uti nu förevarande proposition har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till lagändring i överensstämmelse med den uppfattning, som av riksdagen uttalats i dess sistberörda skrivelse. Enligt förslaget skall nämligen i händelse av svarandens uteblivande vid första rättegångstillfället tredskodom kunna meddelas i mål angående penningfordran, som icke avser skadestånd, även om bevisning ej förebringas, såframt grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst tydligt och fullständigt angivits i stämningen eller i räkning, som jämte stämningen delgivits svaranden, samt fordringsanspråket ej heller finnes uppenbarligen sakna laga grund.

Beträffande de skäl, som, utöver vad av det ovan anförda framgår, ligga till grund för propositionen, får utskottet hänvisa till vid densamma fogade utdrag av statsrådsprotokollet.

Utskottet har vid granskning av de i propositionen innefattade lagförslagen, som jämväl av lagrådet lämnats utan erinran, icke funnit anledning till anmärkning och får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 juni 1914.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.